

1. Допомога у сфері психічного здоров'я

Збройна агресія, розпочата росією проти України, спричинила появу негативних наслідків бойового досвіду у ветеранів, що проявляються у стресі, підвищеній тривожності та емоційному виснаженні, а також у труднощах їхньої адаптації до цивільного життя. Водночас спостерігається недостатній рівень психологічної підтримки членів їхніх сімей, що ускладнює відновлення сімейних стосунків і сприяє накопиченню психологічних труднощів у родинах.

Для вирішення цих викликів Міністерством у справах ветеранів України реалізується трирівнева система надання психологічної допомоги ветеранам війни, членам їх сімей та іншим визначеним категоріям осіб відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29.11.2022 № 1338.

Отримувачами послуги є:

- ветерани війни;
- особи з особливими заслугами перед Батьківщиною;
- постраждалі учасники Революції Гідності;
- військовослужбовці, які брали участь у заходах із забезпечення оборони України;
- члени сімей зазначених осіб, а також сім'ї загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України.

Отримувачі послуг можуть отримати психологічну допомогу залежно від рівня потреб:

- на першому рівні — соціально-психологічну підтримку (соціальний супровід, адаптацію, консультування), яку надають соціальні працівники, помічники ветерана та інші підготовлені фахівці;
- на другому рівні — професійну психологічну допомогу від кваліфікованих психологів;
- на третьому рівні — комплексну медико-психологічну допомогу у ліцензованих закладах із залученням мультидисциплінарних команд.

Психологічна допомога надається у стаціонарній, амбулаторній або дистанційній формі.

Мінветеранів здійснює відшкодування вартості послуг, наданих суб'єктами другого та третього рівнів.

Інформація про надавачів послуг оприлюднюється у Реєстрі суб'єктів надання послуг із психологічної допомоги для ветеранів і членів їх сімей на офіційному вебсайті Мінветеранів (<https://mva.gov.ua/perelik-subektiv-psihology>). Станом на 04.05.2026 до Реєстру включено 293 фахівця.

Водночас необхідно зосередити зусилля на подальшому розширенні географії надавачів послуг, щоб кожен ветеран навіть у віддаленій громаді мав доступ до психолога. Також критично важливо посилювати інформаційну роботу, щоб знімати бар'єри упередженості перед зверненням за психологічною підтримкою.

2. Посилення спроможностей ветеранам з обмеженнями життєдіяльності

Тривалі бойові дії призводять до великої кількості важких поранень, які змінюють життя ветеранів. Сьогодні ми бачимо гостру потребу не просто у лікуванні, а у системному супроводі після госпіталів, адже воїнам важко самостійно адаптуватися до побуту, повернутися до роботи, а їхні рідні часто не знають, як правильно підтримати близьку людину з інвалідністю.

Для реагування на ці виклики Мінветеранів України реалізує експериментальний проєкт відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07.11.2025 № 1476.

Проєкт спрямований на подолання ключових викликів, зокрема: постреабілітаційної підтримки, труднощів інтеграції у громаду та повернення до професійної діяльності, а також недостатнього рівня обізнаності членів сім'ї щодо належного догляду й підтримки ветерана.

Скористатися послугами можуть ветерани війни та інші визначені категорії осіб, які мають обмеження життєдіяльності внаслідок поранень або захворювань, отриманих під час захисту держави.

Отримувачі послуг у межах проєкту отримують:

- постреабілітаційну підтримку для закріплення результатів відновлення;
- послуги фахівців (лікаря фізичної та реабілітаційної медицини, фізичного терапевта тощо);
- навчання навичкам самообслуговування, самостійності та догляду за собою;
- навчання створенню безпечного, доступного та ергономічного середовища (вдома, на роботі, у громадських місцях);
- психологічну допомогу;
- за потреби — додаткові (варіативні) послуги, зокрема консультації дієтолога, терапевта мови та мовлення, допомогу при розладах сну тощо;
- залучення членів сім'ї до навчання та підтримки процесу відновлення.

Тривалість циклу послуг — 21 день.

Послуги можуть надаватися як ветерану окремо, так і разом із членом сім'ї.

Мінветеранів укладає договори з надавачами послуг та здійснює відшкодування їх вартості.

Станом на 04.05.2026: укладено 4 договори (м. Львів, м. Харків, м. Полтава, м. Переяслав). Послуги отримали 72 особи. Та наразі проходять програму — 12 осіб.

Надалі нам потрібно масштабувати цей досвід на всю країну, залучаючи нові заклади. Окремим пріоритетом має стати налагодження зв'язку з роботодавцями, щоб процес посилення спроможностей завершувався успішним працевлаштуванням ветерана на спеціально облаштоване місце.

3. Медико-психологічний супровід ветеранів, які мають розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь

Війна провокує не лише психологічні травми, а й, як наслідок, розвиток залежностей від алкоголю чи інших речовин, якими люди намагаються «заглушити» прояви ПТСР чи тривожності. Без системної підтримки такі особи опиняються на узбіччі суспільства, мають високий ризик рецидивів та соціальної ізоляції. Для подолання цієї проблеми ініційовано проєкт відповідно до постанови від 11.02.2026 № 195, який передбачає супровід тривалістю майже рік (340 днів).

Скористатися послугами можуть ветерани війни, які мають розлади, пов'язані з вживанням психоактивних речовин, включаючи алкоголь.

Послуги надаватимуться не окремим ветеранам, а спеціально сформованим групам по 10-15 осіб, які мають схожі проблеми, причини формування залежностей. Супровід має бути організований на трьох етапах: перший стаціонарно (30 днів), другий і третій амбулаторно (протягом 30 та 280 днів відповідно). На першому етапі надаватиметься комплекс медико-психологічної підтримки, на другому – індивідуальна та групова психотерапія по одному разу на тиждень, на третьому – групова терапія один раз на тиждень.

Послуги надаються організаціями, які відповідають визначеним вимогам та не отримують відшкодування від НСЗУ за відповідними пакетами програм медичних гарантій.

Станом на 04.05.2026 Мінветеранів укладено і розпочата робота за 2 договорами, 4 договори перебувають в контрагентів на підписі, ще 1 перебуває в опрацюванні. Планується послуги 200 особам, що передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2026 р. № 195.

Важливо в майбутньому інтегрувати в цей процес програми підтримки для дружин та чоловіків ветеранів, оскільки саме здорова атмосфера в родині є найкращою профілактикою рецидивів залежності. Попередня робота за цим експериментальним проєктом свідчить про доцільність його масштабування.
